

DONELLA MEADOWS

NE TAKO BRZO

Usporavanje bi mogla biti jedinstvena,
najdjelotvornija akcija za spas svijeta.

oooOooo

Dovoljno je obrazovan onaj koji je shvatio
potrebu za stalnim samousavršavanjem
(obrazovanjem) – samoizgradnjom.

Superioran je čovjek kojemu nije potrebna
inferiornost drugih.

Uzvišen je onaj čovjek kojemu nisu
potrebni podložnici.

Mi, koji mislimo da svijest treba spasiti – od uništenja okoliša, grabežljive pohlepe, pada morala, sredstava ovisnosti, kriminala, rasizma ili nečeg drugog – silno smo zaposleni boreći se za svoja omiljena rješenja. Manje poreze na dobit. Poreze na fosilna goriva. Jaku regulativu. Nikakvu regulativu. Posebne zakone o zaštiti ovoga ili onoga. Taj dugi popis čudotvornih rješenja, što se međusobno isključuju, kojim udaramo jedni druge po glavi.

Postoji jedno rješenje svjetskih problema koje žustri aktivisti nikada ne spominju, a to jest

U S P O R A V A N j E

Usporavanje bi moglo biti jedinstveno učinkovito rješenje za posebna "spasite svijet" nastojanja, u koje sam i sama uronjena – nastojanje za održivošću, za skladan i dobar suživot unutar ograničenja i zakona Zemlje.

Zamislite da nismo u takvoj žurbi. Mogli bismo si priuštiti vremena da hodamo umjesto da se vozimo, da jedrimo umjesto da letimo zrakoplovom. Da počistimo svoje smeće. Da raspravimo naše planove sa cijelom zajednicom prije nego pošaljemo buldožere da naprave nepopravljive promjene. Da izračunamo koliko riba ocean može proizvesti prije nego se ribarski brodovi upuste u trku tko će prije izloviti preostale ribe.

Zamislite da idemo dovoljno sporo, ne samo da mirišemo cvijeće, već i da osjećamo svoje tijelo, igramo se s djecom, gledamo otvoreno u lica onih koje ljubimo, neopterećeni poslovnim planovima i rasporedima. Zamislite da prestanemo gutati na brzinu pripremljenu hranu i počnemo uživati u okusu prave hrane, uzgojene, spravljene, poslužene i konzumirane s pozornošću.

**Zamislite da svaki dan nađemo vremena da
sjedimo u tišini.**

Mislim da, kada bismo tako radili, svijet i ne bi imao naročite potrebe za spašavanjem.

**MI MOŽEMO BITNO SMANJITI
UPORABU ENERGIJE I TVARI,
JER BISMO DOBILI SVE ŠTO
VALJA IZ ONOGA ŠTO
RABIMO.**

Ne bismo trebali kupovati toliko mnogo stvari da nam štede vrijeme (jeste li se ikada zapitali što se događa sa tim ušteđenim vremenom?). Ne bismo činili toliko mnogo pogrešaka. Mogli bismo više slušati i manje povrjeđivati druge. Možda bismo čak mogli naći vremena da razmotrimo naša omiljena rješenja, provjerimo ih i naučimo koji su njihovi stvarni učinci.

Thomas Merton, koji je živio u trapističkom samostanu, kaže: "Postoji prožimljući oblik suvremenog nasilja kojem idealisti najlakše podliježu: aktivizam i pretjerani rad... Dozvoli sebi da te ponese mnoštvo sukobljenih interesa, popustiti pred previše zahtjeva, posvetiti se prevelikom broju ljudi, htjeti pomoći svakomu i u svemu, znači podleći nasilju. Mahnitanje aktivista neutralizira njegov rad za mir. Uništava plodotvornost vlastitog rada jer uništava korijen unutarnje mudrosti koja čini rad plodotvornim."

Prijatelj iz Indije kaže mi da je nasrtaj zapadnjačkog reklamiranja na njegovu zemlju udarac kulturi, ne toliko zbog poruka koje nose, koliko zbog njihovog tempa. Baraž koji zatupljuje osjete na svim TV programima, posebno reklame, nespojiv je s tisućugodišnjom tradicijom kontemplacije. To mogu zamisliti. Izluđivao me je puževski tempo kojim se stvari odvijaju u Indiji. Zar ti ljudi ne znaju da je vrijeme novac? Ono što oni zaista znaju jest da je vrijeme život.

USPORI DO K R A J A

Prvo to. Onda mirno i brižljivo razmisli što bi još trebalo učiniti. Jedina je nevolja s ovim lijekom što ga ne mogu prepisati drugima jer ga sama ne rabim (imam puno muke primjenjujući ga na sebi).

Tako je lako podleći užurbanom ritmu svijeta. Poput mnogih drugih spasitelja svijeta znam da sam toliko prezaposlena da ne mogu dobro jesti, mirno sjediti, ići na odmor, ili čak, ponekad i misliti.

Edward Abbey, veliki zlovoljnik (curmagedon) ekološkog pokreta zna bolje: "Nije dovoljno boriti se za zemlju, još je važnije uživati u njoj. Dok možeš. Dok je još ima. Zato idi i lovi, ribari i zezaj se s prijateljima, lutaj naokolo i istražuj šume, penji se na planine, juri rijekama, duboko diši taj još uvijek čisti i bistri zrak, neko vrijeme mirno sjedi i uživaj u dragocjenoj tišini tog ljupkog, tajanstvenog i veličanstvenog prostora. Uživaj, zadrži svoj mozak u glavi i glavu čvrsto spojenu s tijelom, tijelom aktivnim i živim, i obećajem ti ovoliko: obećajem ti jednu slatku pobjedu nad onima koji su privezani za radni stol, ljudima čija su srca u oklopljenoj kasi, a oči su im hipnotizirane stolnim računalom. Obećajem ti ovo: Nadživjet ćeš te mulce."

Dobar savjet. Šteta što nemam vremena da ga primijenim. Moram ići spašavati svijet.

oooOooo

Uredio: K.B.